

Dokument ze zasedání

A8-0202/2016

9.6.2016

ZPRÁVA

o Evropské územní spolupráci – osvědčené postupy a inovativní opatření
(2015/2280(INI))

Výbor pro regionální rozvoj

Zpravodajka: Iskra Mihaylova

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU.....	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	16
VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU.....	24

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o Evropské územní spolupráci – osvědčené postupy a inovativní opatření (2015/2280(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na její hlavu XVIII,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (dále jen „nařízení o společných ustanoveních“)¹,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost a o zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006²,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1299/2013 ze dne 17. prosince 2013 o zvláštních ustanoveních týkajících se podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj pro cíl Evropská územní spolupráce³,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1302/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se mění nařízení (ES) č. 1082/2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS), pokud jde o vyjasnění, zjednodušení a zlepšení zřizování a fungování takovýchto seskupení⁴,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 236/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se stanoví společná pravidla a postupy pro provádění nástrojů Unie pro financování vnější činnosti⁵,
- s ohledem na Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 231/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje nástroj předvstupní pomoci (NPP II)⁶,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 232/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje evropský nástroj sousedství⁷,
- s ohledem na nařízení Rady (EU, Euratom) č. 1311/2013 ze dne 2. prosince 2013,

¹ Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320.

² Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 289.

³ Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 259.

⁴ Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 303.

⁵ Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 95.

⁶ Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 11.

⁷ Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 27.

kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2014–2020¹,

- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2012 ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Unie a o zrušení nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002²,
- s ohledem na „Územní agendu Evropské unie 2020: K inteligentní a udržitelné Evropě rozmanitých regionů podporující začlenění“ schválenou na neformálním setkání ministrů odpovědných za územní plánování a územní rozvoj konaném dne 19. května 2011 v maďarském Gödöllő,
- s ohledem na své usnesení ze dne 14. ledna 2014 o připravenosti členských států EU na účinný a včasný začátek nového programového období politiky soudržnosti³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 27. listopadu 2014 o odkládaném zahájení provádění politiky soudržnosti na období 2014–2020⁴,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 26. listopadu 2014 nazvané „Investiční plán pro Evropu“ (COM(2014)0903),
- s ohledem na šestou zprávu o hospodářské, sociální a územní soudržnosti (COM(2014)0473),
- s ohledem na své usnesení ze dne ze dne 9. září 2015 o investicích pro zaměstnanost a růst: posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti v Evropské unii⁵,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. března 2010 nazvané „Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“ (COM(2010)2020),
- s ohledem na své usnesení ze dne 28. října 2015 o politice soudržnosti a přezkumu strategie Evropa 2020⁶,
- s ohledem na své usnesení ze dne 26. listopadu 2015 nazvané „Snaha o zjednodušení a orientaci na výkonnost v politice soudržnosti na období 2014–2020“⁷,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1017 ze dne 25. června 2015 o Evropském fondu pro strategické investice, Evropském centru pro investiční poradenství a Evropském portálu investičních projektů a o změně nařízení (EU) č. 1291/2013 a (EU) č. 1316/2013 – Evropský fond pro strategické investice⁸,
- s ohledem na zprávu Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o přidané hodnotě makroregionálních strategií (COM(2013)0468) a na příslušné závěry Rady ze dne 22.

¹ Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 884.

² Úř. věst. L 298, 26.10.2012, s. 1.

³ Přijaté texty, P7_TA(2014)0015.

⁴ Přijaté texty, P8_TA(2014)0068.

⁵ Přijaté texty, P8_TA(2015)0308.

⁶ Přijaté texty, P8_TA(2015)0384.

⁷ Přijaté texty, P8_TA(2015)0419.

⁸ Úř. věst. L 169, 1.7.2015, s. 1.

října 2013,

- s ohledem na studii, kterou vypracovalo Generální ředitelství pro vnitřní politiky (Tematická sekce B: Strukturální politika a politika soudržnosti), z ledna 2015, nazvanou „Nová úloha makroregionů v oblasti Evropské územní spolupráce“,
- s ohledem na studii, kterou vypracovalo Generální ředitelství pro vnitřní politiky (Tematická sekce B: Strukturální politika a politika soudržnosti), z července 2015, nazvanou „Evropské seskupení pro územní spolupráci jako nástroj podpory a zlepšení územní spolupráce v Evropě“,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 22. února 2016 nazvané „Investiční plán pro Evropu: nové pokyny ke kombinování strukturálních a investičních fondů s Evropským fondem pro strategické investice“,
- s ohledem na stanovisko Výboru regionů přijaté v květnu 2015 a nazvané „Finanční nástroje na podporu územního rozvoje“,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 14. prosince 2015 nazvané „Investovat do zaměstnanosti a růstu a maximalizovat příspěvek evropských strukturálních a investičních fondů“ (COM(2015)0639),
- s ohledem na prohlášení Výboru regionů ze dne 2. září 2015 nazvané „25 let existence programu Interreg – nový impuls pro přeshraniční spolupráci“¹,
- s ohledem na stanovisko Výboru regionů přijaté v prosinci 2015 a nazvané „Územní vize pro rok 2050: jaká je budoucnost?“,
- s ohledem na stanovisko Výboru regionů ze dne 17. prosince 2015 nazvané „Posílení přeshraniční spolupráce: je nezbytný lepší regulační rámec?“,
- s ohledem na podkladový dokument, který vypracovalo lucemburské předsednictví Rady, nazvaný „Ohlédnutí za 25letou existencí programu Interreg a příprava budoucí územní spolupráce“,
- s ohledem na závěry Rady „25 let existence programu Interreg a jeho příspěvek k cílům politiky soudržnosti“,
- s ohledem na iniciativu lucemburského předsednictví týkající se přijetí zvláštních právních předpisů pro příhraniční regiony, jejímž cílem je reagovat na potřeby a problémy těchto oblastí, nazvanou „Nástroj pro přidělování a uplatňování zvláštních ustanovení v příhraničních regionech“²,
- s ohledem na veřejnou konzultaci Komise na úrovni EU o zbývajících překážkách přeshraniční spolupráce zahájenou dne 21. září 2015 u příležitosti Evropského dne

¹ COR-2015-04462-00-00-DECL-TRA (EN).

² <http://www.dat.public.lu/eu-presidency/Events/Informal-Ministerial-Meetings-on-Territorial-Cohesion-and-Urban-Policy-26-27-November-2015-Luxembourg-City-/Material/IMM-Territorial-LU-Presidency---Input-Paper-Action-3.pdf>

- spolupráce¹,
- s ohledem na výsledky vůbec prvního průzkumu Eurobarometru, provedeného Komisí v roce 2015 s cílem určit a zmapovat postoje občanů žijících v příhraničních oblastech a dosáhnout toho, aby zásahy EU byly cílenější²,
 - s ohledem na zprávu OECD z roku 2013 nazvanou „Regiony a inovace: přeshraniční spolupráce“,
 - s ohledem na zprávu Výboru regionů nazvanou „Monitorovací zpráva o ESÚS za rok 2014 – provádění strategie Evropa 2020“³,
 - s ohledem na článek 52 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro regionální rozvoj (A8-0202/2016),
- A. vzhledem k tomu, že v příhraničních regionech žije přibližně 38 % evropského obyvatelstva, a vzhledem k tomu, že EU čelí významné hospodářské, finanční a sociální krizi, která má negativní dopady zejména ženy, a to ve všech oblastech života; vzhledem k tomu, že EU musí rovnost žen a mužů začleňovat jako hlavní složku do všech politik a postupů souvisejících s Evropskou územní spoluprací;
- B. vzhledem k tomu, že celkovým cílem Evropské územní spolupráce je snižovat vliv státních hranic, aby se zmenšily rozdíly mezi regiony, odstranily se přetrvávající překážky pro investice a spolupráci fungující přes hranice, posílila se soudržnost a podpořil se harmonický hospodářský, sociální, kulturní a územní rozvoj Unie jako celku²¹;
- C. vzhledem k tomu, že Evropská územní spolupráce je nedílnou součástí politiky soudržnosti, neboť posiluje územní soudržnost Unie;
- D. vzhledem k tomu, že členské státy mohou Evropskou územní spolupráci využívat k tomu, aby reagovaly na výzvy vyplývající z migrační krize;
- E. vzhledem k tomu, že plného potenciálu vnitřního trhu EU a svobody pohybu stále využívá jen malý počet evropských občanů;
- F. vzhledem k tomu, že na základě zásad sdíleného řízení, víceúrovňové správy a partnerství byly v rámci kolektivního procesu propojujícího širokou škálu evropských, vnitrostátních, regionálních a místních aktérů vytvořeny programy Evropské územní spolupráce s cílem řešit společné přeshraniční problémy a usnadnit výměnu osvědčených postupů;
- G. vzhledem k tomu, že je zapotřebí společně se zamyslet nad strukturou Evropské územní spolupráce po roce 2020;

Evropská přidaná hodnota Evropské územní spolupráce, osvědčené postupy a příspěvek

¹ Evropská komise – tisková zpráva IP/15/5686.

² Bleskový průzkum Eurobarometr 422 – Přeshraniční spolupráce v EU.

³ http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/EGTC_MonitoringReport_2014.pdf

k cílům strategie Evropa 2020

1. konstatuje, že Evropská územní spolupráce se stala jedním ze dvou rovnocenných cílů politiky soudržnosti na léta 2014–2020 se samostatným nařízením; zdůrazňuje, že rozpočet Evropské územní spolupráce ve výši 10,1 miliardy EUR představuje 2,8 % rozpočtu politiky soudržnosti a neodpovídá náročnosti úkolů, které Evropská územní spolupráce plní, a neodráží ani vysokou úroveň její evropské přidané hodnoty; v této souvislosti připomíná zklamání Parlamentu z výsledku jednání o víceletém finančním rámci na období 2014–2020, pokud jde o snížení prostředků na Evropskou územní spolupráci; je přesvědčen, že zvýšený rozpočet na Evropskou územní spolupráci v příštím programovém období zvýší přidanou hodnotu politiky soudržnosti; vyzývá k důslednějšímu dodržování článku 174 SFEU o územní soudržnosti, zejména pokud jde o venkovské oblasti a oblasti procházející průmyslovými změnami a regiony, které jsou znevýhodněny závažnými a trvalými přírodními nebo demografickými podmínkami, jako jsou nejvzdálenější regiony, nejsevernější regiony s nízkou hustotou obyvatelstva a ostrovní, přeshraniční a horské regiony; žádá Komisi a členské státy, aby při provádění politiky soudržnosti věnovaly zvláštní pozornost geograficky a demograficky nejvíce znevýhodněným oblastem;
2. konstatuje, že v souladu s cíli strategie Evropa 2020 byla Evropská územní spolupráce za účelem dosažení větší účinnosti přetvořena, aby se více zaměřovala na tematickou koncentraci a orientovala se na výsledky, aniž by to mělo dopad na přístup zohledňující územní hlediska a umožnilo se tak zachování regionálních priorit; je přesvědčen, že je třeba i nadále věnovat pozornost specifikům Evropské územní spolupráce; vyzývá proto k lepšímu vyhodnocení programů Evropské územní spolupráce, aby se prokázal jejich dopad a přidaná hodnota;
3. konstatuje, že přeshraniční spolupráce se ukázala být klíčovým nástrojem pro rozvoj příhraničních regionů považovaných za skutečné laboratoře evropské integrace; zdůrazňuje, že přeshraniční spolupráce se během období 2000–2006 a 2007–2013 vyznačovala jednoznačnou orientací na priority s větším strategickým zaměřením a dosáhla osvědčených postupů v oblasti lepší propojenosti a přístupnosti, přenosu znalostí a inovací, posílení regionální identity, řešení problémů životního prostředí, posilování institucionální kapacity, zdravotní péče, vzdělání, zaměstnanosti a mobility pracovních sil a vytváření nových partnerství i upevňování těch stávajících;
4. uznává, že nadnárodní spolupráce pomohla při podpoře výzkumu, inovací a znalostní ekonomiky, přizpůsobení se změně klimatu a podpoře udržitelné dopravy a mobility prostřednictvím nadnárodních přístupů a že přispěla k posílení institucionální kapacity; zdůrazňuje, že integrovaný územní přístup a nadnárodní spolupráce jsou zvláště důležité pro ochranu životního prostředí, především v oblasti vody, biologické rozmanitosti a energetiky;
5. uznává, že meziregionální spolupráce umožňuje městům a regionům spolupracovat v celé řadě oblastí a témat, což zahrnuje i výměnu zkušeností a osvědčených postupů, a že posílila účinnost řady regionálních a místních politik; domnívá se, že je třeba řešit výrazné rozdíly v rozvoji mezi venkovskými a městskými oblastmi a problémy metropolitních oblastí;
6. je přesvědčen, že účinná přeshraniční a nadnárodní spolupráce umožňuje zvýšit

atraktivnost zeměpisných oblastí pro obchodní společnosti prostřednictvím účinnějšího využití místního, regionálního a přeshraničního potenciálu a lidského kapitálu, aby lépe vyhovoval potřebám a očekávání obchodních společností, ale aby také nedocházelo k odchodu pracovníků do třetích zemí, vyliďňování regionů EU a růstu nezaměstnanosti;

7. je přesvědčen, že Evropská územní spolupráce nabízí značnou evropskou přidanou hodnotu tím, že přispívá k míru, stabilitě a regionální integraci, a to i v rámci politiky rozšíření a politiky sousedství, stejně jako po celém světě tím, že šíří osvědčené postupy; je přesvědčen, že přeshraniční spolupráce může přinést přidanou hodnotu při řešení migračních krizí;
8. zdůrazňuje, že v letech 2014–2020 bude přibližně 41 % rozpočtu určeného na Evropskou územní spolupráci v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR)¹ investováno do opatření na zlepšení životního prostředí, přičemž 27 % bude investováno do posílení inteligentního růstu, včetně výzkumu a inovací, a 13 % bude určeno na podporu růstu podporujícího začlenění prostřednictvím činností spojených se zaměstnaností, vzděláním a odbornou přípravou a 33 programů se bude zaměřovat na zlepšení celkové propojenosti na přeshraniční úrovni; dále konstatuje, že na posílení institucionální kapacity prostřednictvím zřizování nebo posilování struktur pro spolupráci a zlepšení účinnosti veřejných služeb bude přiděleno 790 milionů EUR;
9. zdůrazňuje, že koncepce založená na orientaci na výsledky vyžaduje, aby programy Interreg zajišťovaly vysokou kvalitu spolupráce na úrovni projektů a uplatňovaly nový druh hodnocení, který zohlední specifickou povahu každého z projektů a přispěje ke snížení administrativní zátěže pro příjemce a řídicí orgány; vyzývá Komisi, členské státy a řídicí orgány, aby spolupracovaly a vyměňovaly si informace a osvědčené postupy s cílem vypracovávat posouzení a vydávat pokyny ohledně toho, jak by mohla být orientace na výsledky přizpůsobena specifikům Evropské územní spolupráce; bere na vědomí, že plnou přidanou hodnotu programů Evropské územní spolupráce nelze hodnotit pouze kvantitativními ukazateli, a vyzývá Komisi, aby stanovila více kvalitativních ukazatelů, které by lépe odrážely dosažené výsledky územní spolupráce;
10. se znepokojením si všímá, že programy Interreg jsou schvalovány pozdě, a žádá Komisi a členské státy, aby zmobilizovaly své úsilí v zájmu jejich účinného a úspěšného provádění a odstranění překážek přeshraniční spolupráce, aby se zabránilo vážným problémům, na něž bylo poukazováno už v programovém období 2007–2013; vyzývá Komisi, aby přijala veškerá nezbytná opatření k urychlení realizace programů Evropské územní spolupráce;
11. vyjadřuje politování nad tím, že ve zprávách týkajících se výsledků chybí spolehlivé přeshraniční údaje a podložené informace o efektivnosti přeshraniční spolupráce; vyzývá proto Komisi, Eurostat a řídicí orgány, aby spolupracovaly na určení společných kritérií hodnocení, společně koordinovaly jedinou databázi a stanovily metodiku pro poskytování, využívání a výměnu spolehlivých údajů na přeshraniční úrovni; bere na vědomí stávající problémy spojené s prováděním integrovaných územních přístupů, které z velké části vyplývají z různého rozsahu zmocnění regionálních a místních orgánů členských států;

¹ Příloha I (Evropská územní spolupráce / Interreg) sdělení Komise nazvaného „Investovat do zaměstnanosti a růstu a maximalizovat příspěvek evropských strukturálních a investičních fondů“.

12. vyzývá Komisi, členské státy a řídicí orgány, aby vypracovaly vhodně strukturované monitorovací systémy a hodnotící plány, které umožní lépe vyhodnotit dosahování výsledků v rámci cílů strategie Evropa 2020 a územní integrace;

Příspěvek k územní soudržnosti

13. upozorňuje, že Evropská územní spolupráce významně přispívá k podpoře cíle EU, kterým je územní soudržnost, neboť propojuje různé odvětvové politiky na úrovni daného území; vítá studii Evropské pozorovací sítě pro územní plánování a soudržnost (ESPON) „ET2050 – Územní scénáře a vize pro Evropu“, která může představovat referenční rámec pro další diskusi o přípravě politiky soudržnosti po roce 2020;
14. připomíná význam integrovaných územních investic a komunitně vedeného místního rozvoje, které nejsou v rámci programů Interreg na období 2014–2020 dostatečně prováděny, a vyzývá členské státy, aby jich více využívaly, přičemž zdůrazňuje, že to bude vyžadovat větší účast regionálních a místních subjektů; vyzývá Komisi a členské státy, aby navrhly informační a vzdělávací programy pro příjemce;
15. domnívá se, že nové nástroje územního rozvoje, jako jsou integrované územní investice a komunitně vedený místní rozvoj mohou přinést investice do sociální infrastruktury, zdravotnictví, vzdělávání, obnovy zanedbaných městských oblastí, tvorby pracovních míst a jiných opatření směřujících ke snížení izolace migrantů a k podpoře jejich začleňování;
16. doporučuje, aby byla zvláštní pozornost věnována projektům, které se snaží přizpůsobit lokality a regiony nové demografické situaci a zvrátit nerovnováhu z ní vyplývající zejména pomocí: 1) přizpůsobení sociální infrastruktury a infrastruktury související s mobilitou demografickým změnám a migračním tokům; 2) vytváření výrobků a služeb zaměřených na stárnoucí populaci; 3) podpory pracovních příležitostí pro starší osoby, ženy a migranty, které by přispívaly k sociálnímu začleňování; 4) posílení digitálního připojení a vytvoření platforem, které umožní a podpoří účast občanů z izolovanějších oblastí a jejich vzájemnou komunikaci s různými administrativními, sociálními a politickými službami orgánů na všech úrovních (místní, regionální, vnitrostátní i evropské);
17. zdůrazňuje, že v ostrovních regionech, nejvzdálenějších regionech, řídké obydlených regionech a v horských a venkovských oblastech sehraje Evropská územní spolupráce úlohu důležitého nástroje k posílení jejich regionální spolupráce a integrace; vyzývá Komisi a členské státy, aby věnovaly zvláštní pozornost využívání finančních prostředků v těchto regionech, včetně regionů sousedících se třetími zeměmi, s cílem zlepšit provádění přeshraničních projektů financovaných v rámci Evropské územní spolupráce;
18. upozorňuje na doplňkovost Evropské územní spolupráce a makroregionálních strategií při řešení společných úkolů ve větších funkčních oblastech, stejně jako na přínosnou pomoc, kterou mohou makroregionální strategie poskytovat při řešení společných problémů, kterým makroregiony čelí;
19. domnívá se, že v rámci přeshraniční a nadnárodní spolupráce je třeba usilovat o lepší

koordinaci, součinnost a doplňkovost, a tak zlepšit spolupráci a integraci širších strategických oblastí; vyzývá k lepší koordinaci mezi řídicími orgány a dotčenými subjekty makroregionální strategie; naléhavě vyzývá Komisi k posílení spolupráce a k tomu, aby při přípravě vnitrostátních a regionálních programů posílila vazby a soulad s programy Evropské územní spolupráce, a to s cílem zvýšit jejich doplňkovost a zabránit jejich překrývání;

20. konstatuje, že některé regiony čelí vážným problémům s migrací, a vyzývá k tomu, aby byly programy Interreg využívány a realizovány mimo jiné s cílem řešit uprchlickou krizi, a k výměně osvědčených postupů mezi místním a regionálními orgány v příhraničních oblastech, včetně třetích zemí, zejména prostřednictvím makroregionálních strategií;

Podpora výzkumu a inovací

21. upozorňuje na úspěchy, jichž bylo dosaženo v oblasti výzkumu a inovací, jako jsou například společné výzkumné projekty, spolupráce mezi výzkumnými institucemi a podniky, zakládání mezinárodních přeshraničních univerzit, přeshraničních výzkumných středisek, přeshraničních institucí odborné přípravy, vytváření přeshraničních klastrů a sítí podniků, přeshraničních inkubátorů a poradenských služeb pro malé a střední podniky, označování technologicky vyspělých společností s cílem přilákat zahraniční investory atd.; konstatuje, že programy Interreg hrají důležitou úlohu při posilování konkurenceschopnosti a inovačního potenciálu regionů tím, že prohlubují součinnost mezi strategiemi inteligentní specializace, spolupráci mezi seskupeními a posilují rozvoj inovačních sítí; žádá Komisi, aby předložila komplexní přehled územní spolupráce v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) a Evropského sociálního fondu (ESF) na základě společného strategického rámce (příloha I nařízení o společných ustanoveních (nařízení (EU) č. 1303/2013));
22. je si vědom, že investice na posílení inteligentního růstu včetně výzkumu a inovací představují 27 % přidělu z EFRR na programy přeshraniční spolupráce na léta 2014-2020¹; konstatuje, že 35 % rozpočtu nadnárodních programů je rovněž určeno na podporu inteligentního růstu prostřednictvím posílení výzkumu a inovací;
23. zdůrazňuje, že je třeba vytvořit politické přístupy založené na přeshraničních inovacích, jako jsou např. společné výzkumné programy, společné výzkumné infrastruktury, partnerství a sítě spolupráce; upozorňuje na skutečnost, že rozdílné právní předpisy v jednotlivých členských státech brzdí společné úsilí o posílení výzkumu a inovací na přeshraniční úrovni;
24. naléhavě vyzývá k tomu, aby se synergie a doplňkovost mezi programy a fondy, včetně evropských strukturálních a investičních fondů (ESI), programu Horizont 2020. Evropským fondem pro strategické investice (EFSI) atd., a ostatními fondy EU zaměřovala na co největší posílení objemu, kvality a dopadu investic do výzkumu a inovací; doporučuje, aby místní a regionální orgány, pokud je to možné, v plné míře využívaly možnosti kombinování těchto fondů k podpoře MSP a projektů v oblasti výzkumu a inovací, včetně přeshraničních projektů; vyzývá MSP, aby plně využívaly

¹ Příloha I (Evropská územní spolupráce / Interreg) sdělení Komise nazvaného „Investovat do zaměstnanosti a růstu a maximalizovat příspěvek evropských strukturálních a investičních fondů“.

příležitostí, které jim tyto fondy poskytují, a přispěly k realizaci těchto programů Evropské územní spolupráce;

25. vyzývá k přijetí přeshraničních inovačních strategií a zajištění doplňkovosti s již existujícími strategiemi inteligentní specializace, stejně jako s dalšími stávajícími programy a strategiemi; vybízí k vyhodnocení potenciálu přeshraniční součinnosti a k mobilizaci různých zdrojů financování;
26. domnívá se, že finanční nástroje musí tvořit nedílnou součást programů Evropské územní spolupráce tím, že budou doplňovat granty s cílem podpořit přístup MSP k financování, výzkumu a inovacím; domnívá se, že by zvýšené využívání finančních nástrojů mohlo přilákat více investic do projektů Interreg, vytvářelo by pracovní místa a umožnilo dosažení lepších výsledků; připomíná zásadní význam technické podpory a uzpůsobených vzdělávacích iniciativ pro dosažení maximálního přínosu při využívání finančních nástrojů, a to i v méně rozvinutých regionech;

Správa a koordinace politik

27. připomíná, že šestá zpráva o soudržnosti nevěnovala dostatečnou pozornost Evropské územní spolupráci, ačkoli se od programového období 2007–2013 jedná o plnohodnotný cíl politiky soudržnosti; připomíná potenciál evropského seskupení pro územní spolupráci (ESÚS) nejen jako nástroje podporujícího a propagujícího evropskou územní spolupráci a řízení přeshraničních projektů, ale také jako způsobu, jak přispívat ke komplexnímu integrovanému územnímu rozvoji, a jakožto flexibilní platformy víceúrovňové správy;
28. vítá zjednodušené nařízení o ESÚS (nařízení (EU) č. 1302/2013) a vyzývá členské státy, aby zesílily své úsilí zaměřené na usnadnění vytváření evropských seskupení územní spolupráce; upozorňuje však, že toto nařízení samo o sobě nepostačuje k odstranění všech právních překážek přeshraniční spolupráce; vítá proto iniciativu lucemburského předsednictví, které navrhlo vytvoření zvláštního právního nástroje pro příhraniční regiony, jenž členským státům umožní přijímat zvláštní právní předpisy; vítá iniciativu Komise, v jejímž rámci má být do konce roku 2016 provedena analýza překážek přeshraniční spolupráce zaměřená na nalezení řešení a příkladů osvědčených postupů; žádá Komisi, aby do této analýzy zahrnula studii o potřebách příhraničních regionů; se zájmem očekává výsledky celoevropské veřejné konzultace Komise týkající se zbývajících překážek v přeshraniční spolupráci, která byla zahájena dne 21. září 2015; žádá Komisi, aby ve své analýze zohlednila doporučení Parlamentu a výsledky veřejné konzultace;
29. domnívá se, že by programy Interreg měly podporovat reakce na migrační a azylové otázky a podporovat účinné integrační politiky, přičemž by současně měly respektovat dohodnuté programové priority i přijatou logiku intervencí při zachování doplňkovosti s ostatním příslušným financováním; vyzývá k tomu, aby byla využita otevřenost Komise k rychlému projednání a schválení změn operačních programů na období 2014–2020 v případech, kdy to požadují dotčené členské státy a výhradně za účelem řešení nezbytně nutných otázek souvisejících s uprchlickou krizí;
30. zvažuje širší využívání finančních nástrojů jakožto pružných mechanismů, které mohou být používány společně s granty; zdůrazňuje, že finanční nástroje, pokud jsou účinně

uplatňovány, mohou výrazně zvýšit dopad financování; zdůrazňuje v této souvislosti, že jsou zapotřebí jasná a jednotná pravidla týkající se finančních nástrojů, která správcům a příjemcům finančních prostředků pomohou zjednodušit přípravu a proces provádění; poukazuje na možnost využít konkrétní odborné znalosti a know-how prostřednictvím nástrojů finančního inženýrství a technické pomoci EIB;

31. zdůrazňuje, že v programovém období 2007–2013 nebyla dostatečně posouzena možná doplňkovost mezi programy Interreg a dalšími programy financovanými EU; vyzývá k vytvoření vhodných koordinačních mechanismů k zajištění účinné koordinace, doplňkovosti a součinnosti mezi ESI fondy a dalšími finančními nástroji Společenství a vnitrostátními finančními nástroji, například programem Horizont 2020, stejně jako fondem EFSI a EIB;
32. doporučuje, aby do hodnotících plánů řídicích orgánů byla začleněna průběžná hodnocení konkrétně zaměřená na posouzení účelnosti synergie mezi programy;
33. zdůrazňuje stále rostoucí význam přeshraničních trhů práce, které mají obrovskou dynamiku z hlediska bohatství a tvorby pracovních míst; vyzývá Komisi a členské státy, aby plně využívaly možnosti, které programy Interreg nabízejí, k usnadnění přeshraniční mobility pracovních sil, včetně podpory zásady rovných příležitostí, a to případně i úpravou správního a sociálně právního rámce a posílením dialogu mezi všemi úrovněmi správy;
34. považuje za zásadní zvýšit součinnost a vzájemnou doplňkovost programů Evropské územní spolupráce se službami EURES, které plní obzvláště důležitou úlohu v přeshraničních regionech s vysokým počtem pracovníků dojíždějících přes hranice; vyzývá členské státy a regiony, aby v rámci celé EU plně využívaly možnosti služeb EURES v oblastech zaměstnanosti a pracovní mobility;
35. je přesvědčen, že zásada víceúrovňové správy, zásada partnerství a samotné provádění evropského kodexu chování mají mimořádný význam pro rozvoj programů Interreg;

Zjednodušení

36. zdůrazňuje, že bez ohledu na existenci samostatného nařízení o Evropské územní spolupráci je nutné dále zjednodušit provádění programů územní spolupráce, a vyzývá skupinu na vysoké úrovni pro zjednodušování¹, aby zvažila podobu opatření na zjednodušení a snížení administrativní zátěže příjemců ještě předtím, než bude předložen legislativní návrh týkající se Evropské územní spolupráce a než se začne s přípravou programů Interreg na období po roce 2020;
37. vyzývá Komisi, aby navrhla konkrétní opatření ke zjednodušení pravidel pro vykazování, auditů a státní podporu a k harmonizaci postupů; vyzývá k vypracování standardních požadavků pro všechny programy Interreg podle jednotlivých okruhů;
38. vyzývá členské státy, aby zjednodušily své vnitrostátní právní předpisy a vyvarovaly se ukládání dodatečných povinností nad rámec ustanovení evropského práva (tzv. „gold-plating“); naléhavě vyzývá k provedení elektronické soudržnosti a zefektivnění administrativních postupů;

39. zdůrazňuje, že je třeba usilovat o rozšíření a zjednodušení ustanovení, která by umožnila lépe zapojit občanskou společnost a soukromé subjekty, a to vždy s přihlédnutím k potřebě transparentnosti a odpovědnosti; poukazuje na to, že by vytváření partnerství veřejného a soukromého sektoru mohlo přinést řadu potenciálních výhod, nese s sebou však riziko střetu zájmů, které by mělo být náležitě řešeno jak právně závaznými, tak právně nevynutitelnými nástroji; vyzývá Komisi, aby poskytovala včasné, soudržné a jednoznačné pokyny ohledně uplatňování finančních nástrojů v rámci programů Evropské územní spolupráce;
40. zdůrazňuje, že všechna zjednodušení programů růstu a zaměstnanosti se musí vztahovat i na programy Interreg;
41. zdůrazňuje, že v rámci opatření, jejichž účelem je zjednodušení, je důležité vytvořit mechanismy pro monitorování příjemců;
42. domnívá se, že prioritou by mělo být spojení sil v praxi a posílení vzájemné důvěry mezi aktéry napříč hranicemi, a že by k tomuto úsilí mohly významně přispívat finanční nástroje;

Budoucí doporučení

43. domnívá se, že Evropská územní spolupráce prokázala svou efektivitu a že je třeba dále rozvíjet její potenciál; upozorňuje na potenciál Evropské územní spolupráce, který překračuje úroveň regionální politiky, v oblastech jako je např. jednotný trh, digitální agenda, zaměstnanost, mobilita, energetika, výzkum, vzdělání, kultura, zdravotnictví a životní prostředí, a vyzývá Komisi a členské státy, aby zvážily zachování Evropské územní spolupráce jakožto jednoho z důležitých nástrojů a aby jí přidělily významnější úlohu v rámci politiky soudržnosti po roce 2020 a výrazně navýšily její rozpočet;
44. domnívá se, že základní filozofie spolupráce a stávající struktura Evropské územní spolupráce by měly být zachovány včetně dodržení zásady hlavního příjemce, stejně jako důraz na přeshraniční složku; vyzývá Komisi, aby provedla analýzu možného vytvoření souboru harmonizovaných kritérií zohledňující zkušenosti získané v průběhu 25 let, a to nejen na základě velikosti populace, ale také socio-hospodářských a územních specifik;
45. zdůrazňuje význam přeshraniční spolupráce na vnějších hranicích EU v rámci nástroje předvstupní pomoci a evropského nástroje sousedství; vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily, že bude možné využívat osvědčené postupy umožňující snížit administrativní zátěž příjemců programů Interreg také u programů prováděných na vnějších hranicích EU;
46. připomíná potenciál spolupráce občanů na místní úrovni, který skýtá tzv. fond pro malé projekty, v souvislosti s částkami pro malé projekty a mikroprojekty, jejichž cílem je podpořit zapojení občanů, přičemž zvláštní pozornost je třeba věnovat malým projektům přeshraniční spolupráce mezi sousedními přeshraničními oblastmi; vyzývá, aby bylo financování takovýchto projektů podpořeno, a připomíná, že bude třeba vynaložit další úsilí, pokud jde o zjednodušení a flexibilitu;
47. vyzývá ke společnému vypracování strategií pro pohraniční oblasti s cílem podpořit

udržitelný a integrovaný územní rozvoj, včetně provádění a šíření integrovaných přístupů a harmonizace správních postupů a právních předpisů napříč hranicemi; poukazuje na význam podpory vyváženého územního rozvoje v rámci regionů;

48. domnívá se, že by měla být věnována větší pozornost podpoře přeshraniční spolupráce mezi horskými příhraničními oblastmi, přičemž prioritou by měly být venkovské oblasti;
49. zdůrazňuje, že jedním z cílů Evropské územní spolupráce by měla být spolupráce v oblasti kultury; domnívá se proto, že je třeba více podporovat spolupráci v oblasti kultury a vzdělávání v příhraničních oblastech, které sdílejí společné kulturní a jazykové dědictví;
50. žádá, aby regionální a místní orgány hrály větší a důležitější roli při navrhování, řízení a vyhodnocování Evropské územní spolupráce, zejména v oblasti přeshraniční spolupráce, s přihlédnutím ke skutečnosti, že některé regiony již takovéto pravomoci mají;
51. vyzývá Komisi, aby zvažila úlohu finančních nástrojů jako doplňku grantů; domnívá se, že za účelem podnětí investic je velmi důležité úžeji spolupracovat s EIB při podpoře MSP a mobilizaci finančního a technického poradenství ze strany Komise i EIB; vyzývá Komisi a EIB k zajištění toho, aby finanční nástroje byly ve větším souladu s cíli územní spolupráce;
52. vyzývá Komisi, členské státy a řídicí orgány, aby zvažily návrh lucemburského předsednictví na vytvoření nového právního nástroje pro politiku soudržnosti po roce 2020, který bude založen na výsledcích hodnocení ex post, provádění programů na období 2014–2020 a příslušném posouzení dopadů;
53. vyzývá Komisi a členské státy, aby v roce 2016 zahájily strukturovanou mnohostrannou rozpravu na úrovni EU o budoucnosti Evropské územní spolupráce po roce 2020 s cílem připravit politiku soudržnosti po roce 2020; zdůrazňuje, že tato rozprava by se měla v první řadě týkat záležitostí souvisejících se strukturou Evropské územní spolupráce, postupem pro přidělování prostředků z rozpočtu na jednotlivé programy a s prací na nových mechanismech k zajištění širšího uplatňování orientace na výsledky; vyzývá Komisi, aby spolupracovala s Výborem regionů a příslušnými subjekty občanské společnosti a regionálními aktéry;
54. vyzývá k přijetí územní vize EU založené na zelené knize o územní soudržnosti (COM(2008) 0616 v konečném znění) a poznamenává, že budoucí bílá kniha o územní soudržnosti by mohla být důležitá i pro příští programové období po roce 2020;

Zvyšování viditelnosti a povědomí veřejnosti

55. vyjadřuje politování nad nízkým povědomím veřejnosti o programech Evropské územní spolupráce a jejich nedostatečnou viditelností a požaduje, aby byla o jejich cílech, možnostech, které nabízejí, a způsobech, jakými je lze realizovat, a rovněž následně o výsledcích dokončených projektů veřejnost účinněji informována; vyzývá Komisi, členské státy a řídicí orgány, aby zavedly mechanismy a široké institucionalizované platformy pro spolupráci, a zajistily tak lepší viditelnost a zvyšování povědomí; vyzývá

Komisi, aby zmapovala dosavadní úspěchy programů a projektů v rámci Evropské územní spolupráce a rozsáhle o nich informovala;

56. vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly úlohu, kterou může hrát ESÚS jakožto nástroj účinnějšího naplňování místních potřeb v přeshraničních regionech;
57. uznává důležitou úlohu subjektů v terénu a podpory při přípravě projektů a vybízí příslušné orgány, aby posílily stávající propagační nástroje, jako jsou regionální kontaktní místa;
58. konstatuje, že pro zajištění úspěšného využívání finančních nástrojů v územním rozvoji a v rámci celé politiky soudržnosti je zásadní dobrá spolupráce mezi Komisí, EIB a místními a regionálními orgány; zdůrazňuje v této souvislosti, že je třeba zintenzívnit výměnu zkušeností a znalostí mezi Komisí a EIB na jedné straně a místními a regionálními orgány na straně druhé;
59. uznává významnou úlohu, kterou plní územní propagace (v terénu), šíření informací, zvyšování povědomí na místní úrovni a podpora projektů, a vyzývá proto řídicí orgány, aby posílily užitečné nástroje, jako jsou územní kontaktní místa;
60. vyzývá k lepší koordinaci mezi Komisí, řídicími orgány a všemi zúčastněnými stranami, aby bylo možné zpracovat kritickou analýzu tematických výsledků projektů, která by zkoumala úspěchy i nedostatky a předložila doporučení pro období po roce 2020 a současně zajišťovala kvalitu projektů, jejich transparentnost a blízkost občanům;
61. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vnitrostátním parlamentům.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Obecné informace

Iniciativa Interreg byla zahájena jako iniciativa Společenství v roce 1990 s rozpočtem ve výši 1 miliardy EUR, pokrývala výhradně přeshraniční spolupráci a využívalo ji 11 členských států. Později byla tato iniciativa rozšířena na nadnárodní a meziregionální spolupráci. V roce 2015 byla u příležitosti 25. výročí iniciativy Interreg v Lucemburku ve dnech 15.–16. září uspořádána konference, na které byla Evropská územní spolupráce vyzdvižena jako důležitý nástroj politiky soudržnosti určený k řešení problémů, které překračují správní hranice a vyžadují společná řešení.

Pro období 2014–2020 byla přijata konkrétní nařízení pokrývající činnosti Evropské územní spolupráce podporované z Evropského fondu pro regionální rozvoj. V současnosti využívá Evropskou územní spolupráci 28 členských států, stala se jedním ze dvou cílů politiky soudržnosti. Na Evropskou územní spolupráci je vyčleněna částka 10,1 miliard EUR¹: 74,1 % na přeshraniční spolupráci – 60 programů, 20,4 % na nadnárodní spolupráci – 15 programů a 5,6 % na meziregionální spolupráci – 4 programy². Iniciativa Interreg spolufinancuje rovněž programy regionální rozvojové spolupráce mimo EU: 12 programů přeshraniční spolupráce v rámci nástroje předvstupní pomoci (242 milionů vyčleněných na přeshraniční spolupráci) a 16 programů přeshraniční spolupráce v rámci Evropského nástroje sousedství (643 milionů vyčleněných na přeshraniční spolupráci).

Evropská přidaná hodnota Evropské územní spolupráce, osvědčené postupy a příspěvek k cílům strategie Evropa 2020

Pro období 2014–2020 byla Evropská územní spolupráce přepracována tak, aby byl posílen její dopad a aby zajišťovala účinnější využití investic prostřednictvím tematicky soustředěnějšího přístupu více zaměřeného na výsledky. Alespoň 80 % rozpočtu každého programu spolupráce se musí zaměřovat na nejvýše 4 tematické cíle, což přispěje k plnění strategie Evropa 2020. Evropská územní spolupráce představuje významný příspěvek k posílení hospodářského, sociálního a územního potenciálu regionu tím, že odráží a integruje různé odvětvové politiky na územích přesahujících vnitrostátní hranice (*přeshraniční a nadnárodní spolupráce*), stejně jako v jednotlivých městech a regionech (*meziregionální spolupráce*)³. Navzdory nízkému rozpočtu mají projekty přeshraniční spolupráce konkrétní výsledky: **odstraňování překážek v zájmu větší bezpečnosti, zlepšení dopravy, vzdělávání, energetiky, zdravotní péče, odborné přípravy a zaměstnanosti**. 64 programy INTERREG IIIA (2000–2006) a 55 programů INTERREG IVA (2007–2013) vytyčilo jednoznačný směr v přidělování finančních prostředků na strategičtější priority přeshraničního rozvoje, čímž se jim podařilo dosáhnout dobré praxe v těchto oblastech⁴:

¹ Tento rozpočet také zahrnuje přiděly z EFRR určené členským státům, které se účastní Evropských programů spolupráce na vnějších hranicích podporovaných z dalších nástrojů ([nástroj předvstupní pomoci a evropský nástroj sousedství](#)).

² Interreg Evropa, Urbact III, Interact III, Espon.

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/projects/ALL?search=1&keywords=&countryCode=ALL®ionId=ALL&themeId=97&typeId=ALL&periodId=ALL&dateFrom=

⁴ Uvedené výsledky projektů vychází z příkladů, které poskytlo GŘ pro regionální a městskou politiku Evropské komise a tento seznam není vyčerpávající.

Lepší propojenost regionů, mobilita a dostupnost služeb

Následující příklady dobré praxe představují zcela zřejmou přidanou hodnotu: překonávání problému na hranicích v oblasti dopravy a toků osob, podpora inteligentních řešení dopravních systémů a multimodálních dopravních středisek (*jižní Pobaltí – Dánsko, Německo, Polsko, Litva, Švédsko*); zjednodušení cestování přes hranice (*NORTH – Švédsko, Finsko, Norsko*); lepší propojení se zaměřením na silniční infrastrukturu (*Německo (Sasko) – Česká republika*); nový most pro pěší a cyklisty mezi Rakouskem a Slovenskem, přeshraniční železniční trať *MI.CO.TRA (Itálie, Rakousko)*, zlepšení námořní dostupnosti prostřednictvím úprav regionálních přístavů (*Itálie, Francie*), specializované služby, jako např. péče o seniory, přeshraniční řešení v oblasti zdravotní péče, investiční programy se zaměřením na budování struktur pro starší osoby, které jim umožní aktivně se podílet na životě společnosti a vést co nejzdravější a co nejvíce plnohodnotný život (*Rakousko, Česká republika*) atd.;

Přenos znalostí a inovací, posílení konkurenceschopnosti malých a středních podniků

následující příklady dobré praxe představují zcela zřejmou přidanou hodnotu: zapojení malých a středních podniků do konkrétních činností inovace, vytváření sítí mezi podniky, vzdělávacími institucemi a poskytovateli služeb (*Německo – Nizozemsko, projekt Mechatronika pro malé a střední podniky*); rozvoj námořního výzkumu a vývoje, zavádění nových technologií (*Německo – Nizozemsko, projekt MariTIM*); zvýšení energetické účinnosti v budovách (*NORTH – Švédsko, Finsko, Norsko – projekt Zvyšování energetické účinnosti v budovách*); rozvoj projektů podnikatelských inkubátorů, napomáhání přeshraniční spolupráci mezi podniky (*Maďarsko – Slovensko*); podpora klíčových vazeb mezi odvětvími a přenosem znalostí pomocí metod elektronického učení (*Spojené království, Irsko*); povzbuzování přeshraniční spolupráce mezi podniky, univerzitami a dalšími zúčastněnými subjekty s cílem podporovat inovace prostřednictvím znalostních středisek (*Francie, Belgie, projekt TANDEM*), vytvoření regionu špičkových technologií – „top technology region“ (*Belgie, Nizozemsko, Německo, projekt Euregio Meuse-Rhin*), zřízení školicího střediska pro aplikovaný výzkum v oblasti výroby biologických surovin, díky kterému se z regionu Flandry-jižní Nizozemsko stává vysoce znalostní region v oblasti využití vodíku (*Belgie – Nizozemsko*), spolupráce nemocnic na výzkumu rakoviny (*Německo, Dánsko*), poskytnutí přístupu malým a středním podnikům k nejmodernějším technologiím umožňujícím zkoušky návrhů produktů, úpravu příslušných výrobních technologií a uvedení výrobků těchto podniků na celosvětový trh (*Irsko, Spojené království*); rozvoj specializovaných služeb pro podniky v oblasti cestovního ruchu (*Řecko, Itálie*); přeshraniční zdravotní vyšetřování novorozenců (*Německo, Polsko*), SRSnet – inteligentní šetrné multisenzorové síť (*Itálie, Rakousko*), projekt „*Erfolgsmotor 2020 („Power Drive to Success 2020“)*“ podporuje malé a střední podniky v získání větší konkurenceschopnosti (*Rakousko, Německo*) atd.;

Vnímání regionu (branding) a posílení regionální identity

následující příklady dobré praxe představují zcela zřejmou přidanou hodnotu: Společná příprava návrhu na zápis německo-české těžební oblasti na seznam světového kulturního dědictví UNESCO (*Německo (Sasko) – Česká republika*); rozvoj ekologických činností v oblasti cestovního ruchu k zachování jedinečného charakteru této oblasti (*Německo/Bavorsko – Rakousko*); rozvoj místních strategií na základě výsledků konkrétních projektů programů (*Norsko, Švédsko, Dánsko*), projekt Ramsar Eco NaTour, v jehož rámci byly vytvořeny

rekreační oblasti pro centra měst Vídeň a Bratislava a byla zlepšena informovanost místních obyvatel a posílena regionální spolupráce v oblasti změny klimatu a ochrany biologické rozmanitosti (*Rakousko, Slovensko*) atd.;

Řešení úkolů v oblasti životního prostředí, lepší řízení rizik a reakce na katastrofy

následující příklady dobré praxe představují zcela zřejmou přidanou hodnotu: nová řešení náročných úkolů v oblasti životního prostředí jako např. sledování výskytu nebezpečných látek ve společném povodí řek (*jižní Pobaltí – Dánsko, Německo, Polsko, Litva, Švédsko*); širší využívání mořských zdrojů a vedlejších produktů, stavba umělých útesů za účelem zlepšení biologické rozmanitosti (*Francie–Anglie*), rozvoj systémů společného řízení v oblasti ochrany životního prostředí (*Rumunsko–Bulharsko, projekty RISK a JAMES*); vzájemná harmonizace činností v rámci prevence povodňových rizik a zlepšování kvality vody (*Maďarsko–Slovensko, projekt FLOODLOG*); zlepšení územního plánování a řízení rizik v alpské oblasti (*Itálie, Francie, projekt GlaRiskAlp*); překonání ekologických problémů, jako jsou např. znečištění pobřeží či rizika lesních požárů v přímořských a mořských oblastech (*Itálie, Francie*); posílení sladování přístavů (*Řecko, Itálie*) atd.;

Posílení budování institucionálních kapacit a sociálního kapitálu, upevnění struktury přeshraničních sítí a vytváření nových partnerství

následující příklady dobré praxe představují zcela zřejmou přidanou hodnotu: výměny pracovníků v oblasti plánování a realizace projektů (*Německo (Sasko) – Česká republika, projekt AQUAMUNDI*); navazování spolupráce a vytváření sítí, vytváření (programových) struktur a stabilizace spolupráce mezi institucemi atd.

Dobrým příkladem využití finančního nástroje z hlediska přeshraničního/nadnárodní rizikového kapitálu „fonde fondů“¹ je projekt *EUREFI INTERREG²* (program přeshraniční spolupráce *Valonsko–Lotrinsko–Lucembursko 2000–2006* a navazující program přeshraniční spolupráce *Grande Region 2007–2013*).

Důležitou úlohu sehrává meziregionální spolupráce: Programy ESPON a INTERACT poskytují územní informace (ESPON) a podporu všem orgánům, které se podílejí na řízení a provádění Evropské územní spolupráce (INTERACT) tvorbou široké škály harmonizovaných nástrojů (šablon, formulářů, přehledů atd.) pro vytváření vlastních řídicích a kontrolních systémů atd. INTERREG EUROPE podporuje výměnu zkušeností a osvědčených postupů mezi zúčastněnými stranami na všech úrovních v Evropě a URBACT přispívá k vytváření sítí pro výměnu informací a osvědčených postupů v oblasti rozvoje měst.

Podle nedávného sdělení Komise nazvaného *Investovat do zaměstnanosti a růstu a maximalizovat příspěvek evropských strukturálních a investičních fondů*, 73 programů spolupráce bude v období 2014–2020 investovat 41 % celkového rozpočtu EFRR na Evropskou územní spolupráci³ do opatření **na zlepšení životního prostředí** a podporovat

¹ Úkolem „fonde fondů“ není poskytovat jednotlivé investice konečným příjemcům, ale zakládat menší specializované fondy pro jednotlivé zeměpisné oblasti, kategorie trhu (např. obnovitelná energie, biotechnologie) nebo finanční nástroje (úvěry, vlastní kapitál atd.), které budou poskytovat investice malým a středním podnikům.

² <http://www.interreg-4agr.eu/fr/projet-detail.php?projectId=6>

³ Příloha I: Evropská územní spolupráce / Interreg ke sdělení Komise nazvaného *Investovat do zaměstnanosti a růstu a maximalizovat příspěvek evropských strukturálních a investičních fondů*

společná opatření v oblasti vodohospodářství, čištění odpadních vod, zachování a obnovy biologické rozmanitosti, prevence a řízení rizik pro životní prostředí, udržitelného cestovního ruchu a energetické účinnosti; 27 % rozpočtu EFRR na Evropskou územní spolupráci a 46 programů bude v období 2014–2020 investovat do **posílení výzkumu a inovací**, spolupráce s výzkumnými institucemi napříč hranicemi EU; 13% rozpočtu EFRR na Evropskou územní spolupráci je věnováno na podporu **růstu podporujícího začlenění** prostřednictvím činností souvisejících se zaměstnaností, vzděláváním a odbornou přípravou; 33 programů na období 2014–2020 se zaměřuje na **zlepšení celkové propojenosti**, zejména prostřednictvím investic do silnic a přístavů a podpory multimodálních, čistých a inteligentních přeshraničních dopravních systémů.

Zpravodajka se zamýšlí nad zjištěnými problémy s požadavky regulačního rámce na období 2014–2020 a možnostmi programů z hlediska dostupnosti údajů a zdrojů pro sběr údajů. V této souvislosti je nezbytné, aby Komise, programy ESPON a INTERACT, EUROSTAT a řídicí orgány Evropské územní spolupráce tento problém společně koordinovaly a řešily prostřednictvím hledání a stanovení metodik na poskytování a používání spolehlivých údajů, aby tak mohl být vytvořen spolehlivý rámec hodnocení výkonnostního rámce.

Příspěvek na územní soudržnost

Je třeba posílit součinnost mezi jednotlivými mechanismy financování a spolupráce, jako jsou např. makroregionální strategie, a rovněž obnovit vazby a soulad s vnitrostátními a regionálními programy. Doporučujeme, aby členské státy a regiony ke společným integrovaným strategiím vytvářely i prováděcí ustanovení pro koordinaci mechanismů mezi příslušnými přeshraničními a nadnárodními programy a jejich příslušným územním kontextem, aby tak bylo možné zjištěné problémy řešit integrovaným a z dlouhodobého hlediska lépe koordinovaným způsobem.

Provádění mezinárodního nástroje pro sledování ani komunitně vedeného místního rozvoje není uspokojivé. Komunitně vedený místní rozvoj je prováděn na přeshraničním základě pouze jako součást programu spolupráce mezi Itálií a Rakouskem INTERREG 2014–2020. Mezinárodní nástroj pro sledování je prováděn v rámci programu spolupráce mezi Slovinskem a Itálií INTERREG 2014–2020.¹

Legislativní rámec na období 2014–2020 nabízí větší pružnost nejvzdálenějším regionům a zahrnuje regiony NUTS 3 vzdálené od námořních hranic více než 150 km jako přeshraniční oblasti, které mohou získávat podporu z příslušných přidělů dotčených členských států.

Podpora výzkumu a inovací

Zpravodajka by chtěla upozornit na úspěchy, kterých bylo dosaženo v oblasti výzkumu a inovací, jako jsou například společné výzkumné projekty, spolupráce mezi výzkumnými institucemi a podniky, zakládání mezinárodních přeshraničních univerzit, přeshraničních výzkumných středisek, přeshraničních institucí odborné přípravy, vytváření přeshraničních klastrů a sítí podniků, přeshraničních inkubátorů a poradenských služeb pro malé a střední podniky, označování technologicky vyspělých společností s cílem přilákat zahraniční

http://ec.europa.eu/contracts_grants/pdf/esif/invest-progr-interreg-details-annex1_en.pdf

¹ Nový nástroj pro financování udržitelného regionálního rozvoje a rozvoje měst, BBSR-Online-Publikation, č. 15/2015.

investory atd.

Investice do inteligentního růstu představují 27 % rozpočtu EFRR na Evropskou územní spolupráci pro období 2014–2020¹ s tímto očekávaným výsledkem: 22 500 podniků získá podporu v rámci propagace inteligentního růstu, 6 900 podniků bude spolupracovat s výzkumnými institucemi za hranicemi EU, 1 300 výzkumných pracovníků se bude přímo podílet na přeshraničním a nadnárodním výzkumu.

Výzkumné a inovační procesy, tržní vztahy, hodnotové řetězce a „tržní využití lokality“ (location marketing) je možné provádět ve větším měřítku a tím dosáhnout výhod pro malé a střední podniky a příslušné podnikatelské prostředí, aby tak mohlo být dosaženo potřebného rozsahu spolupráce mezi výzkumem a podniky, zejména v oblasti technologií. Příkladem tohoto účinku je projekt *Food2Market*² (*Interreg IVB severozápadní Evropa*). V rámci tohoto projektu byl vybudován nadnárodní inovační inkubátor pro malé a střední podniky v potravinářském průmyslu, který tyto malé a střední podniky využívají k rozšíření svých trhů přes hranice.

Zpravodajka by ráda připomněla regionální inovační strategii *Euroregional Innovation Strategy*³ (kterou vypracoval a přijal euroregion Pyreneje–Středomoří v roce 2014) a *Strategický plán na období 2014–2020* (který vypracoval a přijal euroregion Akvitánie–Baskicko⁴ ESÚS (2014), jež mohou sloužit jako dobré příklady rozvoje spolupráce mezi veřejným sektorem, hospodářskými subjekty a výzkumnými středisky v příhraničních regionech v oblasti podpory inovací a posílení hospodářského rozvoje území. Je proto důležité, aby byly v příhraničních regionech vypracovány a přijímány přeshraniční inovační strategie a současně zajišťována součinnost s už existujícími strategiemi inteligentní specializace, stejně jako s dalšími regionálními/odvětvovými programy a strategiemi, a tím posuzován potenciál pro přeshraniční součinnost a konkrétní opatření, zejména pokud jde o využívání různých zdrojů financování.

Finanční nástroje musí tvořit nedílnou součást strategie Evropské územní spolupráce na podporu malých a středních podniků, výzkumu a inovací a doplňovat tak činnosti programu podporované granty.

Správa a koordinace politik

Ode dne 24. dubna 2015 bylo vytvořeno 54 evropských seskupení pro územní spolupráci⁵. Zpravodajka oceňuje zjednodušení, která zavádí pozměněné nařízení o ESÚS ze dne 22. června 2014. Doporučuje, aby členské státy zaváděly a usnadňovaly zřizování ESÚS ve svých zemích. Nařízení o ESÚS je úspěch, nestačí však k překonání veškerých právních a regulačních překážek v přeshraniční spolupráci. V tomto ohledu je třeba připomenout

¹ Příloha I: Evropská územní spolupráce / Interreg ke sdělení Komise nazvaného Investovat do zaměstnanosti a růstu a maximalizovat příspěvek evropských strukturálních a investičních fondů

http://ec.europa.eu/contracts_grants/pdf/esif/invest-progr-interreg-details-annex1_en.pdf

² www.food2market.be

³ http://www.euroregio.eu/sites/default/files/sei_fr.pdf

⁴ <http://www.espaces->

transfrontaliers.org/fileadmin/user_upload/documents/Documents/Fiches_Projets/Strategie_Innovation_EPM_E_N.pdf

⁵ Studie „Evropské seskupení pro územní spolupráci jako nástroj podpory a zlepšení územní spolupráce v Evropě“, Evropský parlament, Generální ředitelství pro vnitřní politiky, červenec 2015

iniciativu lucemburského předsednictví ohledně možnosti přijetí zvláštního právního nástroje pro příhraniční regiony, který by reagoval na potřeby a problémy příhraničních oblastí, doplňoval ESÚS a umožňoval členským státům přijímat zvláštní ustanovení.

Zpravodajka se domnívá, že prostřednictvím programů Evropské územní spolupráce je v nezbytných a odůvodněných případech možné v rámci doplňkovosti s ostatními odpovídajícími nástroji financování poskytovat podporu na řešení problémů souvisejících s migrací v rámci stávajících programových priorit a dohodnuté intervenční logiky.

Programy Evropské územní spolupráce plně nevyužívají své jedinečné vlastnosti a zpravodajka zdůrazňuje, že je třeba širěji využívat finanční nástroje, které jsou pružnými mechanismy a mohou být používány společně s granty, přičemž se domnívá, že multiplikační účinek, pokud jde o dopad a finanční páku finančních nástrojů, může být mnohem větší. Za tímto účelem by měly být zapojeny finanční instituce, zejména EIB, které mohou poskytnout konkrétní odborné znalosti a know-how v oblasti finančního inženýrství.

Zpravodajka lituje, že v programovém období 2007–2013 nebyla dostatečně posouzena a rozvinuta možná doplňkovost mezi programy Evropské územní spolupráce a dalšími programy financovanými z EU. Měl by být proto vytvořen vhodný koordinační mechanismus k zajištění účinné koordinace, doplňkovosti a součinnosti mezi ESI fondy a dalšími finančními nástroji Unie a vnitrostátními finančními nástroji, stejně jako fondem EFSI a EIB. Je proto důležité, aby řídicí orgány prováděly průběžná hodnocení zaměřená konkrétně na posouzení účelnosti součinnosti mezi programy.

Zpravodajka je přesvědčena, že pro rozvoj programů INTERREG je zvláště důležitá zásada víceúrovňové správy a kodex chování, protože úspěch programů spolupráce závisí na tom, zda se místní a oblastní orgány aktivně zapojí do procesu rozhodování o způsobu nejlepšího využití těchto programů a řešení úzkých míst v přeshraniční spolupráci.

Zjednodušení

Zpravodajka zdůrazňuje, že je třeba, aby řízení a provádění programů a projektů Evropské územní spolupráce bylo méně byrokratické. Bez ohledu na samostatné nařízení je provádění programů Evropské územní spolupráce příliš složité, a proto vyzývá *Skupinu na vysoké úrovni sestavenou z nezávislých odborníků pověřenou sledováním zjednodušování postupů pro příjemce ESI fondů*, aby zvážila návrhy opatření na významné zjednodušení a snížení administrativní zátěže pro příjemce.

Komise by měla navrhnout konkrétní opatření na zjednodušení pravidel pro vykazování a auditů, státní podporu, strategické posouzení vlivů na životní prostředí, harmonizaci pravidel a šablony v rámci programů Evropské územní spolupráce. Členské státy by pak měly zjednodušit své vnitrostátní předpisy a zabránit tzv. „gold-platingu“, který často ukládá administrativní zátěž nad rámec požadavku pravidel Společenství. Rovněž je důležité provést elektronickou soudržnost a zjednodušit administrativní postupy.

Rovněž je nutné, aby Komise vypracovala standardní požadavky pro všechny programy Evropské územní spolupráce (podle jednotlivých okruhů) i šablony pro podávání žádostí a smlouvy. Členské státy a řídicí orgány by měly lépe využívat zjednodušených postupů, které usnadní menší projekty a urychlí rozhodovací proces.

Finanční příspěvky pro projekty Evropské územní spolupráce ze soukromého sektoru jsou zatím omezené. Je třeba usilovat o rozšíření a zjednodušení ustanovení, která by umožnila lépe zapojit soukromé subjekty. Zpravodajka doporučuje zavádění finančních nástrojů, účast soukromých subjektů a vytváření partnerství veřejného a soukromého sektoru. Komise by měla poskytovat včasné, soudržné a jednoznačné pokyny ohledně uplatňování finančních nástrojů v rámci programů Evropské územní spolupráce.

Budoucí doporučení

Zpravodajka připomíná aktivační účinek Evropské územní spolupráce, efektivnost vynaložených prostředků a budoucí potenciál, který překračuje rámec regionální politiky. Vyzývá proto Komisi a členské státy, aby usilovaly o zachování Evropské územní spolupráce jako důležitého a přínosného nástroje procesu evropské integrace prostřednictvím posílení úlohy Evropské územní spolupráce v rámci politiky soudržnosti po roce 2020. Zpravodajka je přesvědčena, že by měl být dále posílen inovativní rozměr Evropské územní spolupráce, a vyzývá k zapojení většího počtu soukromých subjektů do tvorby úspěšných přeshraničních partnerství veřejného a soukromého sektoru.

Zpravodajka podporuje společnou přípravu přístupů nebo strategií napříč regiony s cílem podpořit integrovaný a udržitelný územní rozvoj, včetně provádění a šíření integrovaných přístupů, rozvoje přístupů k řízení, harmonizace nástrojů plánování, administrativních postupů a právních ustanovení napříč hranicemi.

Komise, členské státy a řídicí orgány by měly zvážit návrh lucemburského předsednictví na zavedení nového právního nástroje pro přeshraniční spolupráci v rámci přípravy souboru legislativních opatření pro politiku soudržnosti po roce 2020, který bude založen na výsledcích ex post hodnocení období 2007–2013, provádění programů přeshraniční spolupráce pro období 2014–2020, stejně jako na odpovídajícím posouzení dopadů na potřeby a způsoby fungování nového právního nástroje s ohledem na usnadnění a lepší provádění přeshraničních projektů. Při tvorbě nových nástrojů by se mělo postupovat v souladu se zásadou proporcionality.

V roce 2016 by v rámci rozpravy o budoucí politice soudržnosti měla být zahájena strukturovaná mnohostranná rozprava na úrovni EU o budoucnosti Evropské územní spolupráce po roce 2020.

Zvyšování viditelnosti a povědomí veřejnosti

Z bleskového průzkumu Eurobarometr nazvaného „Přeshraniční spolupráce v EU“ (2015)¹ vyplývá, že většina osob žijících v příhraničních regionech si není vědoma činností přeshraniční spolupráce financovaných z prostředků EU probíhajících v jejich regionu. Je proto třeba účinněji informovat o výsledcích a dosažených úspěších dokončených projektů. Komise, členské státy a řídicí orgány by měly vytvořit mechanismus, který by zajistil lepší zviditelnění a zvýšení povědomí o výsledcích programů Evropské územní spolupráce a posílení součinnosti s ostatními programy/iniciativami financovanými z EU.

Je důležité dosáhnout lepší koordinace mezi Komisí, řídicími orgány a všemi zúčastněnými stranami v rámci provádění programů přeshraniční spolupráce, aby bylo možné zpracovat

¹ file:///C:/Documents%20and%20Settings/UserPRR6/My%20Documents/Downloads/fl_422_sum_en.pdf

kritickou analýzu tematických výsledků projektů, která by zkoumala úspěchy i nedostatky a předložila doporučení pro období po roce 2020 a současně zajišťovala kvalitu projektů, jejich transparentnost a blízkost občanům.

VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

Datum přijetí	24.5.2016
Výsledek konečného hlasování	+: 36 -: 3 0: 2
Členové přítomní při konečném hlasování	Pascal Arimont, Franc Bogovič, Victor Boștinaru, Mercedes Bresso, Steeve Briois, Rosa D'Amato, Iratxe García Pérez, Michela Giuffrida, Krzysztof Hetman, Ivan Jakovčič, Constanze Krehl, Sławomir Kłosowski, Andrew Lewer, Louis-Joseph Manscour, Martina Michels, Iskra Mihaylova, Jens Nilsson, Andrey Novakov, Younous Omarjee, Stanislav Polčák, Julia Reid, Liliana Rodrigues, Fernando Ruas, Monika Smolková, Ruža Tomašić, Monika Vana, Matthijs van Miltenburg, Lambert van Nistelrooij, Derek Vaughan, Joachim Zeller
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Ivana Maletić, Miroslav Micolášik, Sophie Montel, Dimitrios Papadimoulis, Tonino Picula, Maurice Ponga, Branislav Škripek, Davor Škrlec, Hannu Takkula, Damiano Zoffoli, Milan Zver